

Prikazi knjiga – Book notices - Kurzbesprechungen

Marija Omazić
Sveučilište u Osijeku
Pedagoški fakultet

Stefania Nuccorini, ed. (2002). *Phrases and Phraseology - Data and Descriptions*. Bern, Berlin, Bruxelles, Frankfurt/M., New York, Oxford, Wien; Peter Lang, European Academic Publishers. Linguistic Insights. Studies in Language and Communication: Vol. 5. 187 str. ISBN 3-906770-08-7/US-ISBN 0-8204-5933-X.

Frazeologija kao područje lingvističkih istraživanja tek u posljednjih deset godina bilježi rastući interes. Zanimanje za frazeološke fenomene obilježilo je osnivanje Europskog frazeološkog društva (*European Society of Phraseology*), brojne konferencije, simpoziji, te publikacije kojima je frazeologija središnja tema. Najnoviji doprinos rastućoj frazeološkoj bibliografiji je i knjiga *Phrases and Phraseology, Data and Descriptions* urednice Stefanie Nuccorini.

Knjiga je zbirka deset priloga različitih autora koji sa specifičnih polazišta prilaze fenomenu frazeoloških jedinica i njihovoj upotrebi: s polazišta lingvistike, leksikografije, ili pak nastave stranih jezika. Iako su polazišne točke različite, svi radovi svjedoče o sveprisutnosti frazeologije, kako u različitim registrima, tako i u različitim jezicima. Većina radova naglašava ulogu različitih vrsta korpusa u frazeološkim istraživanjima, na taj način ističući važnost analize jezika u upotrebi, te ulogu korpusne lingvistike kao nezaobilaznog metodološkog postupka u frazeologiji. Radovi su svrstani od općih razmatranja frazeološke problematike prema istraživanjima specifičnih pojava, bilo da se radi o pojedinom jeziku ili određenoj vrsti frazeoloških jedinica, a bave se intuicijom izvornih govornika, kulturološki uvjetovanim čimbenicima, kontekstualno uvjetovanim izborima, te žanrovskim specifičnostima.

U prilogu Johna Sinclaira *Phraseogony* (17-26. str.) intuicija izvornog govornika provjerava se na primjerima iz korpusa, pri čemu se korpus pokazuje kao nezamjenjivo sredstvo analize jezika, a posebno jezičnih promjena. Sinclair zaključuje da podaci dobiveni iz velikog korpusa u većini slučajeva potvrđuju intuiciju izvornih govornika, te je korpus kao takav pouzdan izvor i za govornike kojima engleski nije materinski jezik. Međutim, korpus bilježi i jezične promjene koje su neizbježan rezultat globalizacije engleskog jezika, a koje pokazuju nove trendove u upotrebi engleskog jezika.

Rema Rossini Favretti u članku *Corpus Linguistics in Italian Studies* (27-43. str.) prezentira korpus pisanog talijanskog jezika *CORIS* te njegovu ulogu u analizi talijanskog jezika, ilustrirajući njegovu primjenu na kolokacijskim uzorcima višeznačnih riječi i sinonima. Autorica također naglašava važnost i pouzdanost analize podataka dobivenih iz korpusa, posebice pri identifikaciji pravilnosti koje mogu rezultirati novih hipotezama i preciznijim jezičnim opisom. Autorica također pokazuje da su rezultati analize korpusa primjenjivi i u proučavanju talijanske kulture.

Tamburini, De Santis i Zamuner u prilogu *Identifying Phrasal Connectives in Italian Using Quantitative Methods* (45-64. str) predstavili su svoj rad na označavanju korpusa pisanog talijanskog jezika *CORIS*, s naglaskom na probleme s kojima su se susretali pri njegovu morfosintaktičkom kodiranju. To se posebice odnosi na pripadnost određenoj vrsti riječi, odnosno mogućnost pripadanja pojedine jedinice dvjema vrstama riječi. Autori su koristili kvantitativne metode kako bi razvili sistem kodiranja korpusa uz upotrebu tzv. *dendrograma* koji omogućuje empirijsku analizu na osnovi distribucijskih podataka i frekvencija. Proces kodiranja ilustriraju na primjeru veznika, pokazujući kako je *veznik* kao vrsta riječi neadekvatna kategorija za opis pojma *veza* (*connective*), koji se odnosi na tekstualne, semantičke, pragmatičke ili diskursne poveznice.

Elena Tognini-Bonelli u članku *Between Phraseology and Terminology in the Language of Economics* (65-83. str.) pozabavila se frazeologijom u ekonomskom registru, koristeći primjere iz korpusa za ilustraciju distinkcije *termin* – *riječ*, odnosno terminološke nasuprot frazeološke tendencije. Autorica raspravlja o statusu pojma *termin*, odnosno njegova povlaštenog položaja u odnosu na leksičke jedinice. Zaključak je da termini u komunikacijskoj situaciji dobivaju posebnu pragmatičku dimenziju, što je proces koji se odvija u frazeološkom kontekstu, te se njihov status stoga ne može smatrati povlaštenim u odnosu na druge leksičke jedinice.

U prilogu David Oakeya, *Lexical Phrases for Teaching Academic Writing in English: Corpus Evidence* (85-105. str.), također se koristi korpus za identifikaciju leksičkih fraza koje se koriste u nastavi akademskog pisanja. On analizira specifičnu frazeološku jedinicu i njene varijacije u društvenim, medicinskim i tehničkim tekstovima s ciljem utvrđivanja registarskih specifičnosti relevantnih za nastavu, prvenstveno različitih pragmatičkih, sintagmatskih, diskursnih i metadiskursnih funkcija pojedine frazeološke jedinice u specifičnim registrima. Oakey upozorava da pronađene specifičnosti imaju implikacije za nastavu akademskog pisanja, te za izradu nastavnih materijala, naglašavajući da prevelik naglasak na funkciju u diskursu može dovesti do zanemarivanja odgovarajuće forme.

U članku Susan Kermas, *The Translation of Katherine Mansfield's Botanical Terms: Some Phraseological Insights* (107-125. str.), razmatra se prijevodni aspekt botaničkih fraza u maorskom, talijanskom i engleskom na primjerima iz manjih specifičnih korpusa literarnih tekstova i knjiga o biljkama koji obiluju botaničkim izrazima, s naglaskom na važnost kolokacijskih uzoraka i frekvenciju uporabe pojedine kolokacije. Autorica na primjeru novele *At the Bay*, čija je autorica Katherine Mansfield, ilustrira neadekvatnost kako postojećih prijevoda, tako i dvojezičnih rječnika koji su na raspolaganju prevoditeljima.

U prilogu *The Conventional Language of Press Conferences: Scripted and Spontaneous English Speech* (128-144. str.) Peter Howarth bavi se jezikom konferencija za tisak, posebice razlikama između spontanog govornog jezika, te govornog jezika zasnovanog na pripremljenom pisanom predlošku, koristeći transkripte nekoliko konferencija za tisak koje su organizirale međunarodne organizacije na postoru bivše Jugoslavije. Howarth identificira karakteristike svojevrsnog 'međunarodnog engleskog jezika' u usko specifičnom kontekstu konferencija za tisak i od strane govornika kojima je engleski materinski, odnosno strani jezik. Kao rezultat analize manjeg korpusa govornog engleskog zabilježenog na konferencijama za tisak zapaženo je postojanje 'interne' konvencije koja je prihvaćena od kruga koji obično sudjeluje na konferencijama, a koja nije nužno općeprihvaćena konvencija.

Judith Munat u radu *In Search of the Nominal Compound* (145-161. str.) proučava lingvističke i kulturološke kriterije koje se mogu primijeniti pri razlikovanju između morfoloških i frazeoloških kategorija, tj. složenica i imeničkih fraza tipa imenica + imenica, koristeći podatke dobivene od američkih informanata i analizom korpusa. Zaključak je da se imenički sljedovi koji se često pojavljuju u korpusu i koji su kulturološki obilježeni, ili su pak doživjeli semantičku specijalizaciju, mogu identificirati kao složenice.

Tita Kyriacopoulou i Vasso Sfetsiou u članku pod naslovom *Les constructions nominales à verbe support en grec moderne* (163-181. str.) razmatraju mogućnosti strojnog prevođenja na primjerima kolokacija između imenica i glagola, te načina na koji imenica u funkciji objekta određuje izbor glagola, nudeći brojna rješenja za prevladavanje sintaktičkih i leksičkih problema pri automatskoj analizi tekstova.

Ovaj zbornik u cjelini daje pregled najnovijih trendova i istraživanja u frazeologiji, te daje korisne smjernice za buduća frazeološka istraživanja. Širok raspon analiziranih tema odražava činjenicu da je frazeologija još uvijek relativno mlada lingvistička disciplina koja tek treba odgovoriti na brojna otvorena pitanja. Zbornik međutim svjedoči da su frazeološka istraživanja dobila, kako na širini razmatrane problematike, tako i na dubini i preciznosti, te je kao takav dobar poticaj za daljnji razvoj frazeologije kao discipline.